



Національний
банк України

Результати опитування керівників
підприємств Івано-Франківської
області щодо їх ділових очікувань*

III квартал 2023 року



*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Івано-Франківської області в III кварталі 2023 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств Івано-Франківської області у III кварталі 2023 року свідчать, що незважаючи на стабільну роботу енергосистеми, респонденти очікують обсяги виробництва товарів і послуг в Україні на поточному рівні. Водночас респонденти **позитивно оцінюють перспективи розвитку своїх підприємств** у наступні 12 місяців. Очікується швидше зростання цін на товари та послуги. Девальваційні очікування послабилися.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- **обсяги виробництва товарів та послуг в Україні залишаться без змін:** баланс відповідей – 0.0% (у попередньому кварталі – 6.3%) (графік 1). У цілому по Україні – 9.8%;
- **швидше зростання цін на споживчі товари та послуги:** 68.8% респондентів очікують, що зростання цін перевищить 15.0% (у попередньому кварталі – 43.7%), у цілому по Україні – 47.8%. **Головними чинниками інфляції** респонденти називають воєнні дії, витрати на виробництво та ціни на світових ринках (графік 2);
- **девальвацію національної валюти нижчими темпами:** знецінення гривні відносно долара США очікували 43.8% респондентів (найнижчі очікування серед регіонів) (у попередньому кварталі – 56.3%), у цілому по Україні – 72.4%;
- **поліпшення фінансово-економічного стану своїх підприємств:** баланс відповідей – 12.5% (у попередньому кварталі – 20.0%) (таблиця). У цілому по Україні баланс відповідей – 6.0%;
- **збільшення загальних обсягів реалізації виробленої продукції:** баланс відповідей – 20.0% (у попередньому кварталі – 25.0%). Водночас очікується, що обсяги реалізації виробленої продукції на зовнішньому ринку залишаться без змін: баланс відповідей – 0.0% (у II кварталі 2023 року – «мінус» 16.7%). У цілому по Україні баланси відповідей – 16.8% та 10.6% відповідно;
- **обсяг інвестиційних видатків на виконання будівельних робіт на поточному рівні:** баланс відповідей – 0.0% (у попередньому опитуванні – 18.8%). Водночас респонденти очікують зменшення інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар: баланс відповідей – «мінус» 6.3% (у II кварталі 2023 року – 25.0%). У цілому по Україні баланси відповідей – «мінус» 2.2% та 8.8% відповідно;
- **повільніше скорочення кількості працівників на своїх підприємствах:** баланс відповідей – «мінус» 18.8% (у попередньому кварталі – «мінус» 26.7%) (графік 4). У цілому по Україні – «мінус» 7.0%;
- **зростання цін на товари/послуги, що купують підприємства високими темпами:** баланс відповідей – 87.5% як у попередньому кварталі. Водночас очікується, що **ціни на продукцію власного виробництва зростатимуть повільніше:** баланс відповідей – 50.0% (у II кварталі 2023 року – 68.8%). За оцінками респондентів області, найбільше на подорожчання товарів/послуг власного виробництва впливають ціни на сировину, матеріали та енергоносії, а також вартість трудових ресурсів (вплив чинника посилюється) (графік 7);
- **повільніше зростання витрат як на одиницю продукції, так і на оплату праці одного найманого працівника:** баланси відповідей – 56.3% та 37.5% відповідно (у попередньому кварталі – 80.0% та 53.3% відповідно) (графіки 4, 6).

Головними чинниками, що обмежують спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти називають воєнні дії та їх наслідки, занадто високі ціни на енергоносії, сировину та матеріали (вплив останніх двох чинників посилюється) (графік 5).

Керівники підприємств області очікують, **що потреба в позикових коштах найближчим часом зросте** (графік 8). Респонденти, які планують брати банківські кредити, надають перевагу кредитам у національній валюті. Оцінки щодо умов доступу до банківських кредитів, останнім часом послабилися, але все ще залишаються жорсткими (графік 9). Основними стримуючими чинниками залучення кредитних ресурсів респонденти називають занадто високі ставки за кредитами, занадто складну процедуру оформлення документів і невпевненість у спроможності підприємства вчасно виконувати зобов'язання (вплив чинника посилюється порівняно з попереднім опитуванням) (графік 10).

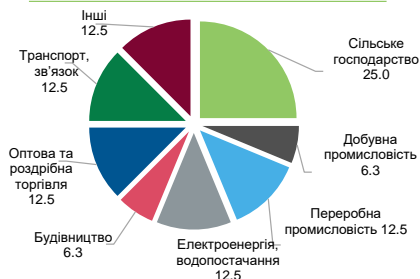
Усі респонденти області зазначили, що не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках (у цілому по Україні – 94.9%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

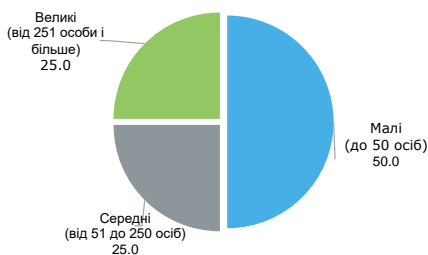
- **поточний фінансово-економічний стан підприємств погіршився й оцінюється як поганий:** баланс відповідей – «мінус» 12.5% (у попередньому кварталі – 0.0%). У цілому по Україні – «мінус» 5.8%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва нижчий, ніж нормальний:** баланс відповідей – «мінус» 33.3% (у попередньому кварталі – «мінус» 28.6%);
- **підприємства області спроможні задовольнити неочікуване збільшення попиту за рахунок власних виробничих потужностей:** баланс відповідей – 21.4% (у II кварталі 2023 року – 12.5%).

Паспорт вибірки^{1,2}

Розподіл респондентів за основним видом діяльності підприємств (за КВЕД), %



Розподіл респондентів за розміром підприємств за кількістю працівників, %

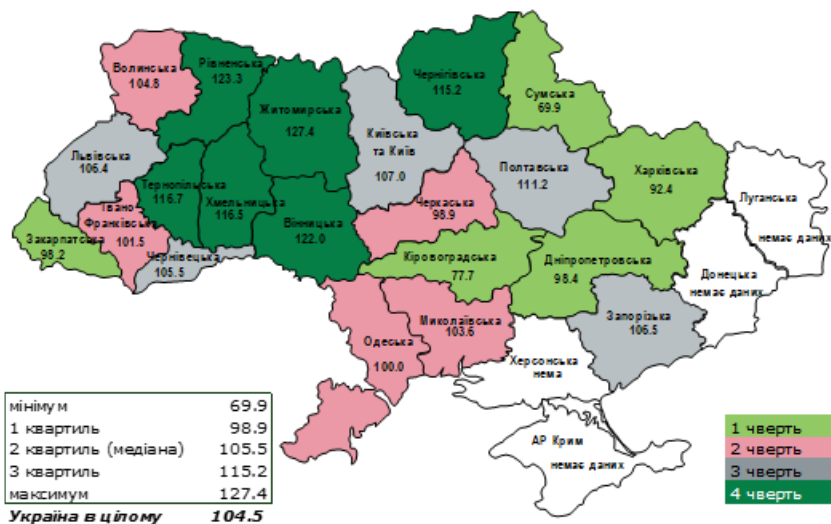


Розподіл респондентів за напрямом діяльності, %



- період проведення – 31 липня – 25 серпня 2023 року;
- опитано всього 16 підприємств;
- вибірка підприємств репрезентативна за таким видом економічної діяльності, як сільське господарство.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %



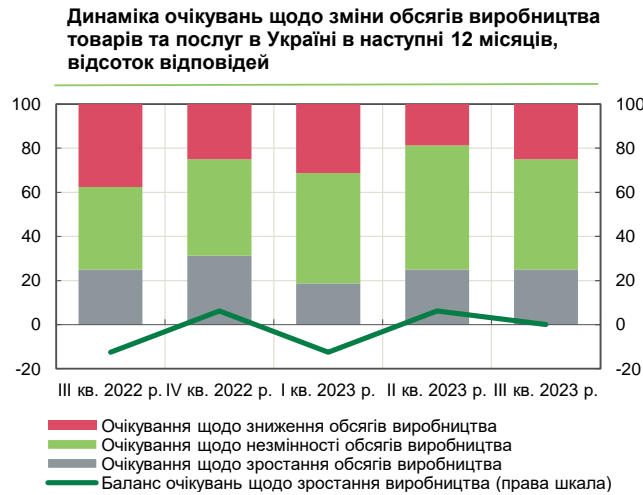
*квартиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
**медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Івано-Франківської області щодо ділової активності (за складовими)

Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	III кв. 2022 р.	IV кв. 2022 р.	I кв. 2023 р.	II кв. 2023 р.	III кв. 2023 р.
фінансово-економічного стану	0.0	-25.0	0.0	20.0	12.5
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	31.3	-25.0	6.3	25.0	20.0
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	12.5	6.7	-6.3	18.8	0.0
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	12.5	12.5	-6.7	25.0	-6.3
кількості працівників	0.0	-18.8	-12.5	-26.7	-18.8

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.
² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.
³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

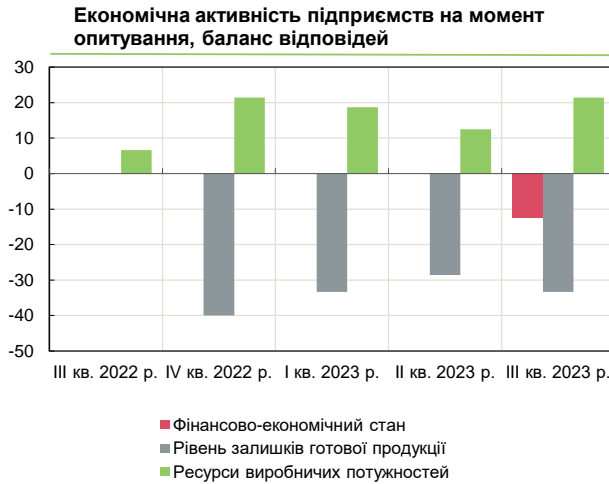
Графік 1



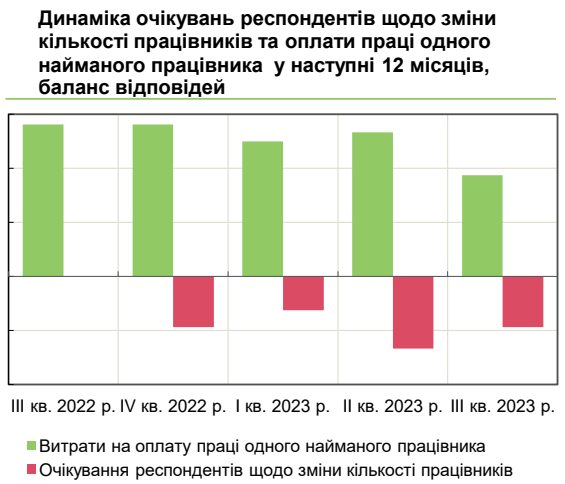
Графік 2



Графік 3



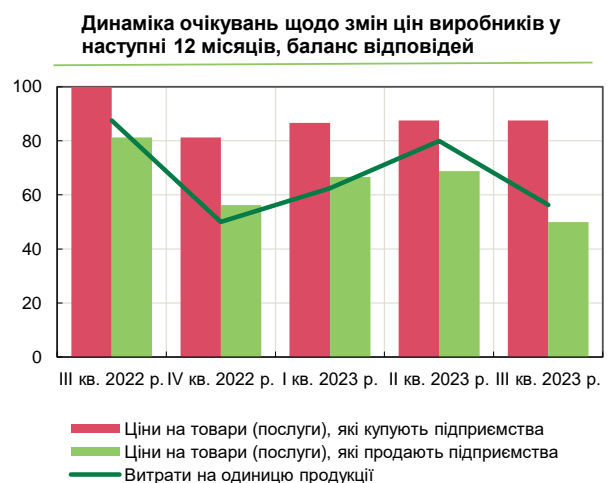
Графік 4



Графік 5



Графік 6



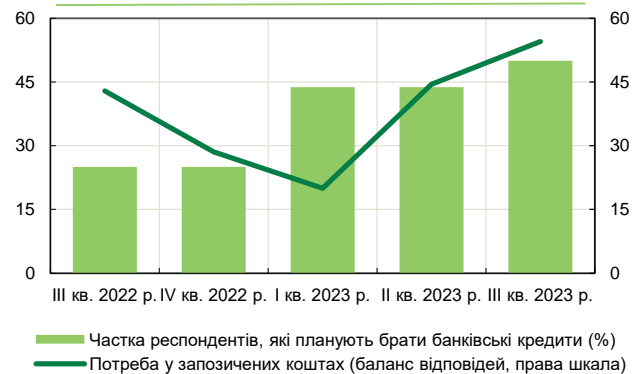
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей



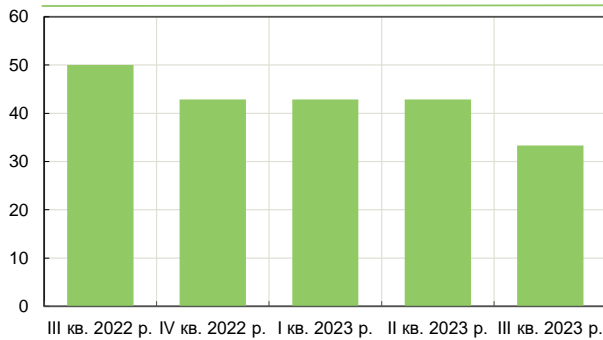
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей



Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*



*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

